

Υπουργείο Πολιτισμού: Το Κάστρο της Μυτιλήνης αποκαθίσταται και αναδεικνύεται

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Με γοργούς ρυθμούς εξελίσσονται τα έργα προστασίας και ανάδειξης του Κάστρου της Μυτιλήνης, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Πολιτισμού, με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου, των ΕΣΠΑ 2014-2020 και 2021-2027. Ένα σύνολο σημαντικών μελετών έχει πλέον ολοκληρωθεί -γεωτεχνική, αρχιτεκτονικές, στατικές μελέτες του Μεγάλου Περιβόλου, του Ακρόπυργου, της οθωμανικής Πυριτιδαποθήκης- προκειμένου να προχωρήσουν απρόσκοπτα οι αναστηλωτικές εργασίες τις οποίες εκτελεί το Υπουργείο Πολιτισμού δια της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων

Λέσβου.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, δήλωσε: «Το Κάστρο της Μυτιλήνης είναι ένα από τα μεγαλύτερα σωζόμενα μεσαιωνικά κάστρα της Μεσογείου, έκτασης 60 στρεμμάτων. Αποτελεί έργο κυρίως των Γατελούζων, που κυριάρχησαν στο νησί την υστεροβυζαντινή περίοδο (1355-1462) και των Οθωμανών, που κατέλαβαν τη Λέσβο από το 1462 έως το 1912. Αποτελούσε τον πυρήνα άμυνας και άσκησης της διοίκησης της πόλης κατά τη μεσαιωνική περίοδο. Στο Κάστρο Μυτιλήνης υλοποιείται ένα συστηματικό πρόγραμμα αποκατάστασης των τειχών, του οχυρωματικού περιβόλου και των επιμέρους μνημείων του, με χρηματοδοτήσεις άνω των 15.000.000 ευρώ από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την προστασία, την αναστήλωση και την ανάδειξή του. Στις επεμβάσεις αποκατάστασης του βορειοανατολικού περιβόλου, προϋπολογισμού 2.500.000 ευρώ, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, που βρίσκεται σε εξέλιξη, προστίθεται και το έργο στερέωσης του Μεγάλου Περιβόλου και των μνημείων που εντάσσονται σε αυτόν αλλά και της αποκατάστασης του βόρειου και του δυτικού τείχους, στο Κάτω Κάστρο. Προστατεύουμε και αναδεικνύουμε την αισθητική, την ιστορική και την αρχαιολογική αξία του μνημείου και του συνόλου των υφιστάμενων δομικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων του. Σε συνδυασμό με τις αποκατεστημένες αποθήκες Σαπλιτζά, έργο προϋπολογισμού 2,9 εκατ. ευρώ, τις οποίες εγκαινιάσαμε πρόσφατα, τα έργα αποκατάστασης στον Μεγάλο Περίβολο, στο Άνω Κάστρο, στα τείχη στο Κάτω Κάστρο αλλά και στα επιμέρους μνημεία, όπως το οθωμανικό Ιεροδιδασκαλείο, εντάσσονται στο ευρύτερο έργο της ανάδειξης και βελτίωσης της επισκεψιμότητας του Κάστρου, ώστε να συνδεθεί οργανικά με το ιστορικό κέντρο της πόλης και να μετατραπεί σε αστικό χώρο πολιτισμού και αναψυχής, με πολλαπλές λειτουργίες».

Βόρειο και Δυτικό Τείχος Κάτω Κάστρου

Το Κάτω Κάστρο (κατώτερος περίβολος) είναι η επέκταση του Μεσαίου Κάστρου μέχρι τη θάλασσα. Το βόρειο και δυτικό τείχος στο Κάτω Κάστρο αποτελεί τμήμα της επιθαλάσσιας οχύρωσής του, στην οποία διαμορφώνεται ο χώρος των αποθηκών Σαπλιτζά. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας ο χώρος ήταν οι φυλακές Πιρελλί όπου κατά τον Α' ρωσοτουρκικό πόλεμο (1768-1774) φυλακίστηκαν οι προύχοντες της Μυτιλήνης μαζί με τον εξόριστο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Μελέτιο Β' και τον Μητροπολίτη Μυτιλήνης Γεράσιμο. Η βόρεια όψη της επιθαλάσσιας οχύρωσης Σαπλιτζά βλέπει τον αρχαίο λιμένα της Μυτιλήνης, στην οποία εντάσσονταν τέσσερεις πύργοι, ο ένας εκ των οποίων κατεδαφίστηκε κατά τον 20ο αιώνα. Τα τείχη της βόρειας όψης του χώρου χρονολογούνται στα πρώτα χρόνια της τουρκοκρατούμενης Λέσβου (1512-1517), μετά την καταστροφή τους

από τον βομβαρδισμό των Τούρκων το 1462. Η επιχωμάτωση της περιοχής του λιμένα και η κατασκευή από τον Δήμο Μυτιλήνης νεώτερων κτισμάτων ανάγεται στον 20ο αιώνα. Η νότια τοιχοποιία του χώρου αποτελεί την οχύρωση της περιόδου των Γατελούζων (1355-1462). Τα περιμετρικά τείχη του χώρου διέθεταν επάλξεις οι οποίες καταστράφηκαν στις αρχές του 20ου αιώνα (κατά το 1922), για την κατασκευή της μεταλλικής στέγας και της χρήσης του ως αποθήκης καυσίμων. Επιπλέον, μεγάλα τμήματα του Κάστρου καθαιρέθηκαν προκειμένου το οικοδομικό υλικό τους να χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του προσφυγικού συνοικισμού.

Στόχος του έργου είναι η αποκατάσταση των κατασκευών για την εξασφάλιση της δομικής συνέχειάς τους, με τη σχολαστική διατήρηση όλων των αυθεντικών υλικών. Στις επεμβάσεις περιλαμβάνονται η ενίσχυση της δομής του ανώτερου τμήματος, η τοποθέτηση στραγγιστηρίου συστήματος, η συμπλήρωση των τόξων στις κανονιοθυρίδες, η κατασκευή νέων επάλξεων στο δυτικό τείχος και η συμπλήρωση του λιθόστρωτου περιδρόμου του.

Μεγάλος περίβολος Άνω Κάστρου

Το συγκρότημα του Μεγάλου Περιβόλου αντιμετωπίζει δομικά προβλήματα, προβλήματα λειτουργικά και ασφάλειας των επισκεπτών αλλά και ανάδειξης της αρχαιολογικής αξίας του. Ως προς την ασφάλεια των επισκεπτών, το συγκρότημα δεν είναι επισκέψιμο λόγω της κακής κατάστασης διατήρησής του αλλά και της δυσκολίας πρόσβασης σε όλους τους χώρους. Ιδίως ο Ακρόπυργος, πρακτικά δεν είναι προσπελάσιμος καθώς δεν υπάρχει γέφυρα προς την είσοδό του ούτε δυνατότητα κατάβασης στο επίπεδο του δαπέδου του ισογείου. Οι προβλεπόμενες εργασίες στον Ακρόπυργο, στους Πύργους και στον Περίβολο αφορούν σε επεμβάσεις στις τοιχοποιίες, στους διαδρόμους επίσκεψης, στα ανοίγματα. Στην Πυριτιδαποθήκη, οι επεμβάσεις αφορούν στις τοιχοποιίες, στους θόλους, στα τόξα, στη στέγη, στα ανοίγματα, στα δάπεδα και στα κιγκλιδώματα. Σκοπός είναι η αποκατάσταση των κατασκευών για την εξασφάλιση της δομικής συνέχειάς τους, με διατήρηση των αυθεντικών υλικών καθώς και ένταξη νέων κατασκευών όπως κιγκλιδώματα, κλίμακες και διαδρομές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε επισκέπτες.

Ο Μεγάλος Περίβολος καταλαμβάνει το ανατολικό άκρο του Κάστρου. Υπήρξε το διοικητικό κέντρο των Γατελούζων και αργότερα των Οθωμανών, και βρίσκεται στο ψηλότερο και καλύτερα οχυρωμένο τμήμα του Κάστρου. Γνωστός και ως «Πύργος της Βασίλισσας ή Donjon», προστατεύεται από πέντε οχυρούς πύργους, τον Ακρόπυργο και τάφρο. Ο Περίβολος κατασκευάστηκε στην εποχή των Γατελούζων, όπως μαρτυρεί εντοιχισμένη μαρμάρινη πλάκα με τα εμβλήματά

τους. Μόνο ο ανατολικός Πύργος-Ακρόπυργος χρονολογείται στη βυζαντινή εποχή. Κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας, ωστόσο, έγιναν μικρής κλίμακας επεμβάσεις με σκοπό την αντιμετώπιση δομικών προβλημάτων. Η πρόσβαση στον Πύργο προστατεύεται από σύστημα αμυντικών διατάξεων. Η είσοδος γίνεται από μικρή πύλη, προσπελάσιμη μέσω κτιστής κλίμακας και ξύλινης γέφυρας. Κινητή γέφυρα οδηγούσε από τη μεγάλη πλατεία εξωτερικά του Περιβόλου, στην εσωτερική αυλή μέσω του κεντρικού δυτικού πύργου. Οι Πύργοι της δυτικής πλευράς διαμορφώνουν επιβλητική όψη προς το εσωτερικό του Κάστρου όπου υπήρχε άνυδρη τάφος. Το βορειοδυτικό τμήμα της αυλής του Μεγάλου Περιβόλου καταλαμβάνει το κτήριο της Πυριτιδαποθήκης, ένα από τα χαρακτηριστικότερα δείγματα οθωμανικής αρχιτεκτονικής στο Κάστρο.

Οι Πύργοι του Μεγάλου Περιβόλου

Γενική άποψη του χώρου της οθωμανικής Πυριτιδαποθήκης

Η διάρθρωση του Κάστρου σε τρεις γραμμές οχύρωσης και η περιοχή μελέτης στο Κάτω Κάστρο

Άποψη του Ακρόπυργου

Ακρόπυργος

Άποψη του Κάτω Κάστρου από ψηλά